ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Гомельскі універсітэт

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ І ПРАФКОМАЎ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 26 (548) | Субота, 1 кастрычніка 1983 года | Газета заснавана ў верасні 1969 года. Выходзіць раз у тыдзень | Цана 2 кап

ЗАЎТРА — ДЗЕНЬ НАСТАЎНІКА

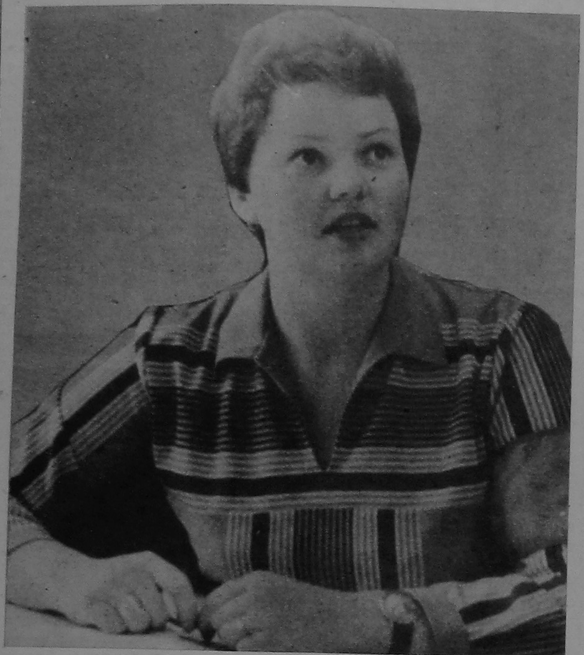

Многія выкладчыкі гісторыка-філалагічнага факультэта, сённяшнія старшакурснікі яшчэ і цяпер добра памятаюць Антаніну Бараноўскую. Яна выдатна вучылася, актыўна ўдзельнічала ў грамадскім жыцці факультэта і універсітэта, выбіралася народным дэпутатам.

З 1979 года А. Бараноўская працуе ў гомельскай СШ № 44. Тут пра Антаніну Дзмітраўну гавораць як пра аднаго з найбольш здольных маладых педагогаў. Яна творча рыхтуецца да кожнага ўрока, даходліва выкладае праграмны матэрыял па роднай мове і літаратуры.

З першага года педагагічнай працы А. Д. Бараноўская заслужыла любоў і павагу вучняў, аўтарытэт у настаўніцкім калектыве адной з лепшых школ нашага горада.

ЛЮДЗІ ВЫСОКАГА ПРЫЗВАННЯ

Дзень настаўніка — сапраўды ўсенароднае свята. Ва ўсіх здзяйсненнях і поспехах, у імклівым нашым узлёце да вяршынь навукі і культуры ёсць вялікая доля працы народных настаўнікаў, савецкай школы, якая выхавала ідэйна сталых, адданых справе партыі, высокаадукаваных людзей.

Біяграфія савецкага настаўніцтва — гэта часцінка біяграфіі ўсяго нашага народа. У цяжкія гады калектывізацыі, у агнявых бітвах Вялікай Айчыннай вайны, на цаліне і на БАМе — усюды пакінуў часцінку свайго сэрца і свайго розуму народны настаўнік. Ёсць у савецкіх настаўнікаў і свае асаблівыя памятныя вехі. Размова ідзе аб ліквідацыі непісьменнасці, пачатковым, сямігадовым і васьмігадовым усенавучы і, нарэшце, такі важны рубеж, як завяршэнне пераходу да абавязковай усеагульнай сярэдняй адукацыі.

Школьны настаўнік штодзённа адчувае сябе правадніком ідэй партыі, які нясе вялікую адказнасць за выхаванасць юных у духу беззапаветнай адданасці камуністычным ідэалам, сацыялістычнай Радзіме. Праўдзівае і даходлівае слова настаўніка, яго глыбокае ідэйнае ўздзеянне з'яўляюцца надзейным заслонам супраць спроб буржуазных сродкаў прапаганды ачарніць савецкі лад жыцця, пасеяць у розумах нашай юнай змены насенне ідывідуалізму, нацыяналізму і скептыцызму.

Камуністычная партыя і Савецкі ўрад праяўляюць пастаянныя клопаты аб народных настаўніках. Разам з тым наша грамадства прад'яўляе сёння абгрунтавана ўзрослыя патрабаванні да працы настаўніка, чакае ад яго вялікай мэтанакіраванасці і настойлівасці ў перадоленні недахопаў, якія ёсць у навучанні і выхаванні моладзі. Грамадства зацікаўлена ў далейшым павышэнні прафесіянальнага ўзроўню народнага настаўніка, у высокім аўтарытэце настаўніцкай прафесіі. Нярэдка, на жаль, можна чуць размову аб тым, што настаўніцкая прафесія становіцца менш прэстыжнай па прычыне сваёй масавасці. Так, гэта правільна, настаўнік у нашай краіне — прафесія масавая, і можна толькі радавацца, што колькасць народных настаўнікаў у нашай краіне наблізілася да трох мільёнаў чалавек. Пытанне аб прэстыжы прафесіі настаўніка ўзнікае не таму, што педагогаў многа: колькі б іх не было ў краіне ў цэлым, для школьнікаў і іх бацькоў гэта не мае значэнне. Яны перш за ўсё цэняць у сваіх настаўніках эрудыцыю і культуру, любоў да дзяцей, душэўную чысціню і высакароднасць, мудрую цярплівасць і маральны прыклад.

З пачуццём высокай адказнасці, у атмасферы няспыннага творчага пошуку савецкія настаўнікі працуюць над выкананнем рашэнняў XXVI з'езда партыі ў галіне народнай адукацыі. Іх галоўныя намаганні сканцэнтраваны на тым, каб павысіць якасць навучання, працоўнага і маральнага выхавання, умацаваць сувязь навучання з жыццём, палепшыць падрыхтоўку да грамадска - карыснай працы падрастаючых пакаленняў, якія далей панясуць эстафету камуністычнага будаўніцтва.

Дзейсным стымулам у дасягненні новых поспехаў у народнай адукацыі сталі для ўсіх педагогаў рашэнні чэрвеньскага (1983 г.) Пленума ЦК КПСС, палажэнні і вывады прамовы на гэтым Пленуме Генеральнага сакратара ЦК КПСС тав. Ю. У. Андропава аб далейшым умацаванні партыйнай, дзяржаўнай, працоўнай і выканаўчай дысцыпліны, аб павышэнні ўзроўню ідэйна-выхаваўчай работы.

Рашэнні партыі і ўрада з'яўляюцца баявой праграмай дзеянняў і для больш як стотысячнага атрада беларускіх педагогаў у навучанні і камуністычным выхаванні падрастаючага пакалення. У нашай рэспубліцы, як і па ўсёй краіне ў цэлым, у асноўным паспяхова завершан пераход да абавязковай сярэдняй адукацыі. Амаль мільён 374 тысячы навучэнцаў займаюцца ў 6.222 агульнаадукацыйных школах. Вялікая ўвага надаецца ў рэспубліцы падрыхтоўцы высокакваліфікаваных кадраў для народнай асветы.

Сапраўднай кузняй педагагічных кадраў для школ Гомельскай вобласці і суседніх з ёй абласцей з'яўляецца наш універсітэт. На яго факультэтах вучацца будучыя настаўнікі гісторыі, рускай і беларускай моў і літаратур, біялогіі і хіміі, фізікі, матэматыкі, фізічнай культуры. Студэнты, якія рашылі прысвяціць сябе адной з самых гуманных прафесій у свеце, авалодваюць глыбокімі ведамі па спецыяльных і псіхолага-педагагічных дысцыплінах. Заняткі з імі праводзяць вядомыя вучоныя, высокакваліфікаваныя педагогі, якія маюць вялікі вопыт работы і ў школе, і ў ВНУ. У прыватнасці, лекцыі па педагогіцы чытае ім член-карэспандэнт АПН СССР, доктар педагагічных навук, прафесар І. Ф. Харламаў, заняткі па методыцы выкладання матэматыкі праводзіць дацэнт А. Н. Бекарэвіч, лекцыі па псіхалогіі чытаюць дацэнты Н. І. Мурачкоўскі і Г. Г. Гусева і інш. На ўсіх факультэтах, дзе праходзяць падрыхтоўку будучыя настаўнікі, уведзен спецыяльны семінар «Выхаваўчая работа класнага кіраўніка з вучнёўскім калектывам». Многія студэнты пішуць навуковыя і дыпломныя работы па педагогіцы і псіхалогіі.

Удасканальваецца і практычная падрыхтоўка студэнтаў — будучых настаўнікаў. Усе яны праходзяць педагагічную практыку ў школах, піянерскіх лагерах, у дзіцячых пакоях пры домакіраўніцтвах. У працэсе педагагічнай практыкі ў школе студэнты-выпускнікі паглыбляюць свае тэарэтычныя веды, набываюць вопыт самастойнай работы.

Можна з упэўненасцю сказаць, што выпускнікі нашага універсітэта паспяхова спраўляюцца з важнымі і адказнымі задачамі па камуністычнаму выхаванню падрастаючых пакаленняў. Адно з пераканаўчых сведчанняў гэтаму — добрыя водзывы аб нашых выпускніках настаўнікаў і кіраўніцтва школ, дзе яны працуюць. Павагу і аўтарытэт сярод калег па рабоце і вучняў заслужылі Тамара Ярмілава, Людміла Кобелева, Людміла Сёмкіна, Анатоль Севасцьянаў, Леанід Шапавалаў, Вольга Казлова, Тамара Ясючэня і многія іншыя нашы выпускнікі.

Народны настаўнік — гордасць савецкага грамадства, яго вялікая сіла. Шчасце і абавязак савецкага настаўніка — беззапаветнае служэнне справе роднай партыі, натхнёная праца на карысць Радзімы. Савецкія людзі сардэчна віншуюць усіх настаўнікаў у дзень іх прафесійнага свята і жадаюць ім новых вялікіх поспехаў у навучанні і камуністычным выхаванні падрастаючых пакаленняў.

Л. СЕЧКА, Ф. КАДОЛ,
дацэнты кафедры педагогікі і псіхалогіі.

У пяцікурснікаў гісторыка-філалагічнага факультэта ідзе педагагічная практыка. Яна як бы падсумоўвае набытыя студэнтамі веды за чатыры гады вучобы і адначасова вызначае іх навыкі і здольнасць да самастойнай педагагічнай працы.

З упэўненасцю можна сказаць, што не памылілася ў выбары сваёй прафесіі Галіна Юдзянкова — адна з лепшых студэнтак, староста групы БР-52. Цяпер яна праходзіць педагагічную практыку у гомельскай СШ № 8.

НА ЗДЫМКУ: Г. Юдзянкова вядзе ўрок беларускай мовы ў 6 «ж» класе.

Фота К. ДЗМІТЭРКІ.

ПАВЕДАМЛЕННЕ

У кастрычніку пачынаюцца заняткі у сістэме паліт-асветы. Мільёны савецкіх людзей ўключацца ў вывучэнне палітычных ведаў.

У нашым універсітэце першыя заняткі новага навучальнага года адбудуцца 3 кастрычніка 1983 г. у актавай зале. Перад слухачамі і прапагандыстамі ўсіх форм марксісцка-ленінскай адукацыі з лекцыяй «Ідэалагічная работа — справа усёй партыі, кожнага камуніста» выступіць дацэнт кафедры гісторыі КПСС І. Ф. Эсмантовіч.

Пачатак заняткаў — у 14 гадзін.

ПАРТКОМ.

ВІНШУЕМ!

Рэктарат, партком, грамадскія арганізацыі універсітэта, дэканат гісторыка-філалагічнага факультэта, кафедра гісторыі СССР і ўсеагульнай гісторыі горача віншуюць асістэнта гэтай кафедры МАСЛЮКОВА Віктара Фёдаравіча з выпадку зацвярджэння яго ВАКам у вучонай ступені кандыдата гістарычных навук.

АБМЕРКАВАЛІ КАМУНІСТЫ

На гэтым тыдні ў сераду адбыўся чарговы партыйны сход на гісторыка-філалагічным факультэце. На яго парадак было вынесена пытанне аб павышэнні ролі партарганізацыі гістфіла ў ажыццяўленні рашэнняў чэрвеньскага (1983 г.) Пленума ЦК КПСС. Са змястоўным дакладам выступіла дацэнт кафедры рускай літаратуры А. К. Няронская.

Даклад выклікаў ажыўленыя спрэчкі. У яго абмеркаванні прынялі ўдзел загадчык кафедры беларускай мовы У. В. Анічэнка, дацэнт кафедры гісторыі СССР і ўсеагульнай гісторыі Л. М. Гаранін, дацэнт кафедры рускай літаратуры М. В. Родчанка, загадчык кафедры англійскай мовы І. М. Акулаў, ветэран партыі дацэнт Т. С. Янкова, дэкан гісторыка-філалагічнага факультэта Т. І. Язэпава, сакратар парткома М. І. Старавойтаў, сакратар партбюро гістфіла М. Ф. Гуліцкі.

Праз усе выступленні камуністаў стрыжнявой прайшла думка аб карэнным паляпшэнні усёй ідэалагічнай работы ў святле патрабаванняў чэрвеньскага (1983 г.) Пленума ЦК КПСС, адшуканні і ўкараненні новых і эфектыўных яе форм і метадаў. Падкрэслівалася жыццёвая неабходнасць усемагчымага выкарыстання багатага вопыту камуністаў-ветэранаў.

Па абмеркаванаму пытанню на сходзе прынята адпаведная разгорнутая пастанова.

* * *

На матэматычным факультэце па дакладу сакратара партбюро Л. Я. Палякова абмеркаваны задачы калектыву факультэта, якія вынікаюць з рашэнняў чэрвеньскага (1983 г.) Пленума ЦК КПСС і выступлення на ім Генеральнага сакратара ЦК КПСС Ю. У. Андропава.

У абмеркаванні даклада прынялі ўдзел 9 камуністаў. Усе выступленні насілі дзелавы і прадметны характар. Асноўная ўвага звярталася на паўнейшае выкарыстанне рэзерваў і магчымасцей кожнай кафедры, якаснае паляпшэнне падрыхтоўкі спецыялістаў з тым, каб на іх быў шырокі попыт, на паглыбленне навуковых распрацовак.

З аналагічнай павесткай дня адбыліся партыйныя сходы і ў некаторых іншых пярвічных партыйных арганізацыях ГДУ.

* * *

Камуністы эканамічнага факультэта на сваім чарговым сходзе вялі размову аб укараненні тэхнічных сродкаў у вучэбны працэс. З дакладам выступіў загадчык кафедры тэхнічных сродкаў апрацоўкі эканамічнай інфармацыі дацэнт А. І. Іванюк. Ён, а таксама выступіўшыя на сходзе дэкан факультэта У. Д. Арэшчанка, загадчык кафедры палітэканоміі У. Ф. Бондараў, загадчык кафедры галіновых эканомік А. В. Няbelieveраў, загадчыца лабараторый М. У. Бібікава і іншыя прамоўцы гаварылі не толькі аб тым, што ўжо зроблена па ўкараненню тэхнічных сродкаў у вучэбны працэс і яго ўдасканальванню, але і наяўных у гэтай справе недахопах.

На партыйным сходзе метадычнай камісіі факультэта даручана распрацаваць план мерапрыемстваў па лепшаму выкарыстанню тэхнічных сродкаў пры падрыхтоўцы спецыялістаў эканамічнага профілю.

(Наш кар.).

Рэха працоўнага семестра — 83

СТАЛІ СЯБРАМІ

ГЭТЫ РАСКАЗ — АБ СУМЕСНАЙ РАБОТЕ СТУДЭНЦКІХ БУДАЎНІЧЫХ АТРАДАЎ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА І КРАІН САЦЫЯЛІСТЫЧНАГА СУПРАЦОЎНІЦТВА НА ЗЯМЛІ БРАТНЯЙ ЧЭХАСЛАВАКІІ.

Лета... З гэтым словам звязана вельмі многае. Гэта і радасць перамог і горыч няўдач у мінулай сесіі, яркае сонца, і турысцкія паходы, новыя адкрыцці, знаёмствы, новыя ўражанні...

Але сёння немагчыма ўявіць сабе студэнцкае жыццё без працоўнага лета, без працы з таварышамі, без канцэртаў, вячэрняга кастра і песень аб студэнцкай планеце «Цаліна».

З надыходам летніх канікулаў рабят у зялёных куртках з эмблемай СБА можна сустрэць ва ўсіх кутках нашай краіны, і не толькі на Радзіме. Там, дзе цяжка, дзе патрэбны рабочыя рукі, запал, энтузіязм маладых, — там працуюць студэнты.

Мой друг, готов ли твой
рюкзак?
Гудок раздался над вокзалом.
Другие начинали так —
Теперь и нам пора настала...

Раздаўся гудок... І вось ззаду ўжо апошнія кварталы Мінска — сталіцы нашай рэспублікі. Цягнік імчыць нас да горада, у якім давядзецца жыць і працаваць, сталіцы Паўднёвай Чэхіі — Чэске-Будзеёвіцы.

Тут, у горадзе-пабраціме роднага Гомеля для многіх байцоў нашага атрада праходзіла працоўнае студэнцкае лета-83.

Даўно склалася традыцыя паміж ГДУ і Вышэйшай сельскагаспадарчай школай у г. Чэске-Будзеёвіцы: абменьвацца студэнцкімі будаўнічымі атрадамі. А ў гэтым годзе працоўную братнюю эстафету пашчасціла працягваць нам — студэнтам матэматычнага факультэта. У адзінаццаты раз рабят у будатрадаўскіх куртках з эмблемамі ГДУ прымалі на чэшскай зямлі.

Нам цікава было пазнаёміцца з гісторыяй Вышэйшай сельскагаспадарчай школы, адзін з факультэтаў якой — вытворча-эканамічны, размяшчаецца ў г. Чэске-Будзеёвіцы. Яе адкрыццё было звязана з хуткім развіццём сацыялістычнай сельскай гаспадаркі ў ЧССР. Асноўнай задачай школы з'яўляецца падрыхтоўка спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй для сельскагаспадарчай вытворчасці.

Тут створаны ўсе ўмовы для падрыхтоўкі высокакваліфікаваных спецыялістаў. У наяўнасці — якасныя прыборы і навейшая сельскагаспадарчая тэхніка.

Вытворча-эканамічны факультэт сельскагаспадарчай школы мае ўласны вылічальны цэнтр, вопытны палетак і цяпліцы, а таксама кіруе вучгасам, які мае 10 тыс. гектараў зямлі.

Мэтай школы з'яўляецца падрыхтоўка не толькі інжынераў-эканамістаў, але і жывёлаводаў, раслінаводаў. Дзённае і завочнае навучанне студэнтаў ажыццяўляюць на факультэце больш 90 педагагічных работнікаў. За 23 гады існавання факультэта, яго скончылі 3 тысячы студэнтаў, 20 прац. — завочна.

Вучоба на факультэце працягваецца 4 гады, хаця да апошняга часу тэрмін навучання складаў 5 гадоў. Увесь працэс навучання ажыццяўляецца наступнымі кафедрамі: матэматыкі і статыстыкі, хіміі, сельскагаспадарчых сістэм, раслінаводства і агульнай заатэхнікі, анатоміі і фізіялогіі сельскагаспадарчых жывёлін, спецыяльнасцей заатэхнікі, аховы прыроды і рыбалоўства, сельскагаспадарчай эканомікі, с/г тэхнікі, замежных моў.

У вучэбнай гаспадарцы Вышэйшай сельскагаспадарчай школы і працаваў наш інтэрнацыянальны атрад «Дружба-83». Спачатку частка байцоў дапамагала будаўнікам накрываць дахі жывёлагадоўчых памяшканняў на ферме ў в. Баравіцэ, астатнія — працавалі падсобнымі рабочымі на будаўніцтве кароўніка на 100 галоў у в. Муніцэ, у вучэбнай гаспадарцы Вышэйшай сельскагаспадарчай школы. Работа была рознай: бетанаванне, прыгатаванне раствору, пракладка траншэй і інш. Трэба адзначыць, што ўсе асноўныя работы на будоўлі ў чэшскіх сяброў выконваюць толькі кваліфікаваныя рабочыя. Гэтым і тлумачыцца тое, што мы працавалі толькі на падсобных работах. Таму, на нашу думку, у час падрыхтоўчага перыяду да наступнага працоўнага семестра варта было б арганізаваць у нашым універсітэце вучобу байцоў СБА па набыццю імі будаўнічых спецыяльнасцей. Тады байцы СБА ГДУ маглі б у час працоўнага семестра ў братняй Чэхаславакіі папрацаваць з большай аддачай.

Кожны баец лічыў сваім абавязкам аказаць дапамогу вучгасу ў нарыхтоўцы кармоў. У выхадныя дні з вялікім энтузіязмам, імкненнем зрабіць як мага больш, мы ехалі на поле.

Сваімі ўражаннямі аб працоўным семестры на зямлі братняй Чэхаславакіі дзеліцца баец інтэратрада «Дружба-83» Уладзімір Зайцаў:

— Усё, што звязана з працай, запомнілася толькі з лепшага боку. Перш за ўсё — гэта сама арганізацыя працы, цудоўныя адносіны да нас, клопат кіраўнікоў партыйных і камсамольскіх органаў.

На нашым аб'екце ўсталяваліся самыя цёплыя сяброўскія адносіны з чэхамі. Поплеч мы працавалі з чэшскімі рабочымі — гэта яшчэ больш зблізіла нас. Было вельмі цікава размаўляць з імі, бачыць як яны працуюць і паказаць, як працуюць загартаваныя ў будаўнічых атрадах беларускія студэнты. Асабліва спадабалася тое, што ўсе рабочыя добра разумеюць рускую мову, даволі свабодна размаўлялі на ёй. Таму моўнага бар'еру паміж намі не існавала.

Цяжка выдзеліць які-небудзь адзін дзень, што запамятаўся б больш за астатнія. Яркімі, насычанымі былі яны ўсе без выключэння. І кожны з іх прыносіў штосьці новае, адметнае.

Запамяталася і першая сустрэча, спачатку на вакзале ў Празе, а затым вечар-сустрэча з кіраўнікамі факультэта, і вечар дружбы з прадстаўнікамі Вышэйшай сельскагаспадарчай школы, і з рабочымі, студэнтамі іншых краін, якія працавалі і жылі з намі, вечары савецкай песні, дыскатэкі, ускладанне кветак да магіл савецкіх воінаў, паездка па краіне і многае, многае іншае. Вельмі цікавым быў дзень, калі ў в. Лгеніцэ сабраліся на злёт усе атрады, якія працавалі ў Паўднёва-Чэшскай вобласці. Пасля адкрыцця фестывалю былі арганізаваны спартыўныя спаборніцтвы па футболу і валейболу. У іх прымалі ўдзел каманды з Балгарыі, ГДР, Чэхаславакіі і СССР. Мы занялі 1-е месца па валейболу і 2-е — па футболу. Пасля спаборніцтваў адбыліся ўзнагароджанне пераможцаў і выступленне агітбрыгад. Цяжка перадаць пачуцці, якія напоўнілі нашы сэрцы, калі разам з намі «Падмаскоўныя вечары» спявала ўся зала. Мы набылі новых сяброў, пазналі, як жывуць нашы равеснікі ў іншых краінах, расказалі пра СССР, аб нашай ВНУ, будатрадаўскім руху. У ход пайшлі веды беларускай, нямецкай, англійскай мовы. Асабліва здзівіла, што часцей нямецкія студэнты размаўлялі з чэшскімі на рускай мове.

Усюды мы адчувалі цёплыя, сяброўскія адносіны да нашага горада, нашай краіны, любоў да нашых песен.

Вялікае ўражанне пакінула паездка па Чэхаславакіі. Такое знаёмства адкрывае заўсёды тыя старонкі, якіх не ўбачыш ні ў адной кнізе.

Тым студэнтам ГДУ, якія стануць байцамі будатрада «Дружба-84», хачу пажадаць: заўсёды адчувайце, памятайце тое, што вы прадстаўнікі СССР, савецкага студэнцтва. Будзьце прапагандыстамі савецкага ладу жыцця, савецкай культуры. Няхай ваша знаходжанне ў братняй Чэхаславакіі не толькі ўзбагаціць вашы веды, але і ў значнай меры папоўніць веды замежных студэнтаў аб жыцці нашай краіны.

Людміла ЦАРОВА,
камісар інтэратрада «Дружба-83», студэнтка 5-га курса матэматычнага факультэта.

ДАСТОЙНА СЛУЖЫЦЕ РАДЗІМЕ

Свяшчэнным абавязкам кожнага савецкага чалавека з'яўляецца абарона сацыялістычнай Радзімы, ахова міру і спакою нашай Айчыны — першай у свеце краіны сацыялізму.

Сёлета рады абаронцаў нашай Радзімы — воінаў Савецкай Арміі — папоўніла вялікая група студэнтаў вышэйшых навучальных устаноў. Сярод іх і 9 юнакоў, якія закончылі першы курс гісторыка-філалагічнага факультэта ГДУ: Валерый Бабовіч, Міхаіл Даўгавечны, Яўген Дулуб, Мікалай Мезга, Валянцін Міхедзька, Андрэй Алесік, Юрый Павадыроў, Сяргей Цімашук і Віктар Шабасовіч.

Паспяхова здадзена вясновая экзаменацыйная сесія. І вось у маляўніча афармленай аўдыторыі сабраліся выкладчыкі і супрацоўнікі факультэта, каб урачыста павіншаваць прызыўнікоў з адыходам на службу ў рады Савецкай Арміі.

З уступным словам да прысутных звярнулася дэкан факультэта Т. І. Язэпава. Яна падкрэсліла вялікую значнасць у жыцці кожнага маладога чалавека службы ва Узброеных Сілах СССР, пажадала прызыўнікам высока несці званне савецкага салдата і, адслужыўшы належны тэрмін, узмужнелымі вярнуцца ў сцены універсітэта.

Са словамі найлепшых пажаданняў да прызыўнікоў звярнуліся ветэраны Савецкай Арміі намеснік прарэктара па АГЧ універсітэта палкоўнік запасу М. П. Шкарбун, падпалкоўнікі ў адстаўцы начальнік аддзела кадраў П. А. Савінскі, выкладчыкі кафедры грамадзянскай абароны Р. С. Мільчанка, А. А. Баскакаў, маёр у адстаўцы дацэнт кафедры гісторыі СССР і ўсеагульнай гісторыі Г. С. Еўдакіменка, студэнты-завочнікі ГДУ капітаны М. А. Еруноў, Ю. М. Мамцаў, старшы сяржант І. С. Станько, сакратар камсамольскай арганізацыі факультэта Анатоль Шэвель, студэнтка Ірына Пракопчык.

Кожнаму студэнту-прызыўніку былі ўручаны кветкі і памятныя падарункі. Ад імя прызыўнікоў выступіў Валерый Бабовіч. Ён падзякаваў за цёплыя словы, выказаныя ў іх адрас, запэўніў, што ён і яго таварышы будуць вернымі клятве, дадзенай 1 верасня 1982 года на ўрачыстым пасвячэнні першакурснікаў у студэнты, прыкладуць усе сілы, каб стаць дастойнымі прадаўжальнікамі баявых традыцый сваіх бацькоў і дзядоў.

У знак удзячнасці былі ўручаны кветкі ветэранам Вялікай Айчыннай вайны і ваеннаслужачым, якія прысутнічалі на ўрачыстых провадах прызыўнікоў у рады Савецкай Арміі. Затым усе разам сфатаграфаваліся ля ўваходу ў вучэбны корпус № 1. Так на гісторыка-філалагічным факультэце нарадзілася яшчэ адна слаўная традыцыя, якая будзе садзейнічаць больш паспяховаму патрыятычнаму выхаванню студэнцкай моладзі.

І. ЭСМАНТОВІЧ,
студэнтка 2-га курса гісторыка-філалагічнага факультэта.

Гэты здымак, зроблены ў адзін з апошніх чэрвеньскіх дзён, стане адным з самых памятных для студэнтаў гістфіла (на пярэднім плане), прызваных на службу ў рады Савецкай Арміі.

ХАРЧОВАЯ ПРАГРАМА — СПРАВА КОЖНАГА

НА ПРАСТОРАХ ПАЛЕССЯ

Верасень стаў месяцам працоўнага выпрабавання больш як для тысячы студэнтаў нашага універсітэта. Пераважная большасць іх была занята на сельскагаспадарчых работах у 20 гаспадарках Петрыкаўскага і Жыткавіцкага раёнаў. Яны аказалі калгасам і саўгасам вялікую дапамогу на ўборцы другога беларускага хлеба — бульбы, у выкананні іншых найбольш важных і неадкладных работ.

З чулай клапатлівасцю студэнты аднесліся да сем'яў загінуўшых воінаў, ветэранаў вайны і працы. З карысцю праводзілі вольны час агітбрыгады сельскагаспадарчых атрадаў. На іх рахунку нямала выступленняў перад сельскімі жыхарамі з гутаркамі і лекцыямі на актуальныя тэмы, з канцэртамі мастацкай самадзейнасці.

Шматлікія граматы і падзякі — адзнака працоўных і грамадска-палітычных здзяйсненняў сельгасатрадаў ГДУ.

Праца студэнтаў універсітэта, іх адпачынак знаходзіліся пад пастаянным кантролем не толькі выкладчыкаў і супрацоўнікаў, якія разам з атрадамі выязджалі ў гаспадаркі, але і кіраўніцтва ГДУ. Калгасы і саўгасы перыядычна наведвалі прадстаўнікі рэктарата і дэканатаў, парткома і партыйных бюро, грамадскіх арганізацый. Усё гэта забяспечыла добрую арганізацыю працы, належную дысцыпліну і парадак.

НА ЗДЫМКАХ: 1. Застаўшуюся ў полі бульбу пасля бульбаўборачнага камбайна ў калгасе «Новае жыццё» Жыткавіцкага раёна падбіраюць студэнты групы БР-21. 2. Студэнты на сартыроўцы бульбы ў калгасе «Кастрычнік». 3. Цікавай была размова ў дэкана гісторыка-філалагічнага факультэта Т. І. Язэпавай і старшыні студэнцкага прафкома Н. І. Колтышавай, якія прыехалі да студэнтаў, што працавалі на ўборцы бульбы ў саўгасе «Людзяневічы».

Б. ВАЛОДЗІН.

Фота К. Дзмітэркі.

МІЖНАРОДНЫ ФОРУМ СЛАВІСТАЎ

У сталіцы Савецкай Украіны горадзе-героі Кіеве з 6 па 14 верасня 1983 года праходзіў IX Міжнародны з'езд славістаў. У яго рабоце прынялі ўдзел 1830 дэлегатаў з 27 краін свету: Аўстраліі і Новай Зеландыі, Аўстрыі, Балгарыі, Бельгіі, Вялікабрытаніі, Венгрыі, ГДР, Грэцыі, Даніі, Ізраіля, Італіі, Канады, Нарвегіі, Нідэрландаў, Польшчы, Румыніі, СССР, США, Фінляндыі, Францыі, ФРГ, Чэхаславакіі, Швейцарыі, Швецыі, Югаславіі і Японіі.

Грамадскасць нашай краіны надае вялікае значэнне міжнароднаму форуму вучоных-славістаў. Адкрыццё з'езда і пленарныя пасяджэнні праходзілі ў адным з самых прыгожых будынкаў Кіева — Палацы культуры «Украіна».

Прывітанне ад Савета Міністраў СССР у адрас з'езда зачытаў Старшыня Савета Міністраў Украінскай ССР т. Ляшко. Ад Акадэміі навук СССР са словам прывітання выступіў віцэ-прэзідэнт АН СССР акадэмік Федасееў, ад Украінскай Акадэміі навук — прэзідэнт АН УССР акадэмік Патон.

Горача сустрэлі дэлегаты і госці з'езда старшыню гарсавета г. Кіева т. Згурскага, які расказаў аб слаўнай сталіцы Савецкай Украіны — горадзе Кіеве, які летась адзначыў свой 1500-гадовы юбілей. Са словам прывітання выступіў таксама рэктар Кіеўскага універсітэта член-карэспандэнт АН УССР Белы.

У гэты ж дзень, 7 верасня, на першым пленарным пасяджэнні былі заслуханы даклады акадэміка Б. А. Рыбакова (СССР) «Кіеў і яго ўклад у развіццё славянскіх народаў і ў сусветную культуру», праф. В. Крэфта (Югаславія), «Тургенеў і Марка Ваўчок», акадэміка І. Гама (Аўстрыя) «Старажытнасць і сучаснасць пра Ю. Крыжаніча».

На секцыйных пасяджэннях, якія праходзілі ў памяшканні Кіеўскага дзяржаўнага універсітэта імя І. Франка, было прачытана каля 800 дакладаў. Працавалі секцыі «Мовазнаўства», «Літаратуразнаўства», «Літаратурна - лінгвістычная праблематыка», «Фалькларыстыка», «Гістарычная праблематыка». Акрамя таго, дзейнічалі «Круглыя сталы», прысвечаныя інтэрдысцыплінарным тэмам «Этнагенез славян» і «Ю. Крыжаніч у кантэксце свайго часу».

Самай шматлікай была секцыя «Мовазнаўства». Яна мела пяць падсекцый, дзе было праведзена 51 пасяджэнне і абмеркавана 200 дакладаў. Вялікую цікавасць выклікалі даклады «Мовазнаўства і этнагенез славян», «Падабенства і адрозненне ў словаўтваральных сістэмах славянскіх моў», «Агульнае і адметнае ў будове гутарковай мовы раду славянскіх і неславянскіх моў», «Праблемы і метады супастаўляльнага вывучэння граматычных катэгорый у славянскіх мовах» і цэлы шэраг іншых, з якімі выступілі вядомыя савецкія вучоныя А. Трубачоў, У. У. Лапацін, І. С. Улуханаў, А. А. Земская, А. В. Бандарэнка і іншыя.

Шмат цікавых і грунтоўных дакладаў было прадстаўлена на з'ездзе таксама вучонымі з Польскай Народнай Рэспублікі, Чэхаславакіі, Балгарыі, Югаславіі і інш.

На пасяджэннях лінгвістычных падсекцый у цэнтры ўвагі былі наступныя пытанні: праславянская мова ў коле іншых моў; моўная сітуацыя ў Кіеўскай Русі і ўзаемаадносіны старажытнарускай мовы з іншымі мовамі; генетычнае, тыпалагічнае і арэальнае вывучэнне славянскіх моў; канфрантацыйнае вывучэнне фаналогіі, граматыкі і лексікі сучасных славянскіх моў; развіццё сучасных усходнеславянскіх літаратурных моў.

На літаратуразнаўчай секцыі абмяркоўваліся такія пытанні, як: літаратура Кіеўскай Русі ў славянскім і сусветным кантэксце; змена кірункаў у славянскіх літаратурах як праблема тэарэтычная і гістарычная; Тургенеў і сусветная літаратура; класічная спадчына і развіццё сацыялістычнага рэалізму ў славянскіх краінах; сучасны стан і перспектывы параўнальнага вывучэння славянскіх літаратур.

На секцыі «Літаратурна-лінгвістычная праблематыка» разглядаліся пытанні тэорыя мастацкага перакладу, міжславянскі мастацкі пераклад; пераклады з неславянскіх моў на славянскія і з славянскіх на неславянскія; пытанні семантычнай і фармальнай структуры мастацтва ў славян; тэксталагічныя праблемы славянскіх моўных і літаратурных помнікаў; новыя даследчыя прыёмы ў вывучэнні славянскіх літаратур (семіётыка), тэорыя камунікацыі, аналіз тэксту — сістэмны, квантыкатыўны, алгебраічны і інш.); сацыялінгвістычны падыход да ацэнкі твораў і інш.

Фалькларыстычная секцыя засяродзіла сваю ўвагу на такіх праблемах, як: фальклор Кіеўскай Русі і фальклор іншых народаў сярэдневякоўя, праблемы паэтыкі фальклору; фальклор славянскіх народаў перыяду вызвалення барацьбы супраць фашызму; фальклор у сістэме сучаснай мастацкай культуры; прынцыпы зводных выданняў фальклору славянскіх народаў у XIX—XX ст.

На секцыі «Гістарычная праблематыка» абмяркоўваліся пытанні: этнагенез славян у святле даных археалогіі і гісторыі, Кіеўская Русь і яе міжнародныя сувязі; грамадская думка славянскіх народаў у перыяд асветы і нацыянальнага адраджэння і праблемы гісторыі славістыкі; сацыяльнае і культурнае развіццё славянскіх народаў пасля 1945 года; помнікі гісторыі і сацыяльнай культуры славянскіх народаў (пытанні вывучэння, захавання і інш.).

Ад нашага універсітэта ў рабоце IX Міжнароднага з'езда славістаў прынялі ўдзел загадчык кафедры беларускай мовы доктар філалагічных навук, прафесар Анічэнка У. В. і аўтар гэтага артыкула.

Я зрабіў два выступленні — дапоўніў і ўдакладніў некаторыя палажэнні дакладаў «Агульнае і адметнае ў словаўтваральных сістэмах славянскіх моў» і «Экспрэсівы з фармантам -іца ва ўсходнеславянскіх і польскай мовах».

У. В. Анічэнка прыняў удзел у дыскусіях па дакладах, прысвечаных развіццю стылю беларускай прозы (у параўнанні з рускай і ўкраінскай) і моўнай сітуацыі ў Кіеўскай Русі і ўзаемаадносінах старажытнарускай пісьмовай мовы з іншымі мовамі.

На заключным пасяджэнні IX Міжнароднага з'езда славістаў былі падведзены вынікі работы ўсіх пяці секцый, выпрацаваны прапановы для плённай падрыхтоўкі X МЗС, які адбудзецца ў 1988 годзе ў сталіцы Балгарыі — Сафіі. Новым прэзідэнтам МКС абраны акадэмік У. Георгіеў (Балгарыя).

Дэлегаты з'езда пад бурныя апладысменты прынялі «Зварот да вучоных свету», у якім гаворыцца аб неабходнасці нястомнай барацьбы за захаванне міру ва ўсім свеце як умове захавання самога жыцця на зямлі і росквіту навукі.

Дні, праведзеныя ў Кіеве, пакінулі незабыўнае ўражанне ва ўсіх дэлегатаў і гасцей з'езда. Мы мелі магчымасць не толькі паслухаць даклады, але і наладзіць асабістыя кантакты з вядомымі вучонымі-славістамі з многіх краін. Акрамя таго, нам былі створаны ўсе ўмовы для знаёмства з выдатнасцямі старадаўняга і надта маладога, сучаснага Кіева, з яго гістарычнымі помнікамі і цудоўнымі сучаснымі будынкамі-гмахамі, зялёнымі паркамі і славутым Дняпром, апетым яшчэ М. Гогалем. Разнастайнай была і культурная праграма: Оперны і драматычныя тэатры, арганныя канцэрты і г. д. І нарэшце — заключны канцэрт у Палацы культуры «Украіна», дзе былі прадстаўлены самыя лепшыя мастацкія калектывы Украіны.

На развітанне ў Палацы культуры «Украіна» адбыўся прыём дэлегатаў з'езда і прадстаўнікоў грамадскасці. Тут мы яшчэ раз змаглі сустрэцца са сваімі калегамі і адчуць усю гасціннасць нашых украінскіх сяброў.

П. СЦЯЦКО,
загадчык кафедры агульнага, славянскага і рускага мовазнаўства, дэлегат IX Міжнароднага з'езда славістаў.

Кнігі беларускіх вучоных

РАМАНТЫКА БАРАЦЬБЫ І СТВАРЭННЯ

Рамантыка складае характэрную рысу літаратуры сацыялістычнага рэалізму, таму што ў аснове метаду ляжыць паказ жыцця ў гістарычнай перспектыве, адлюстраванне няспыннага імкнення наперад, гераічнага пачатку ў чалавеку. **«Рамантыка барацьбы і стварэння» — менавіта пад такой назвай** выдавецтва БДУ ім. В. І. Леніна выпусціла новую кнігу кандыдата філалагічных навук дацэнта кафедры савецкай літаратуры С. А. Лысенка. Старонка за старонкай вядзе нас кніга ў свет складаных з'яў драматургіі 20—30-х гадоў. Спачатку экскурс у гісторыю станаўлення рамантычнай драматургіі: ад яе самых ранніх вопытаў — масавых народных відовішч і святаў — спектакляў («Звяржэнне самадзяржаўя», «Узяцце Зімовага палаца», «Блакада Расіі», «Кастрычнік» і г. д.), заражаўшых глядачоў «ідэямі, пачуццямі і настроем» новага часу; праз больш глыбокія формы драматургіі з першымі «праблiскамі псіхалагічна складаных характараў» («Лягенда аб камунары» П. Казлова, «Мы» А. Вясёлага, «Містэрыя-Буфф» У. Маякоўскага); да меладрамы з уласцівай ёй «агітацыйнасцю, дачыненнем мастака да становішча спраў на зямлі», з вострым сацыяльным сюжэтам да меладрамы, аказаўшай самы непасрэдны ўплыў на фармаванне і далейшае развіццё рамантычнай драматургіі. Далей аўтар разглядвае рад гістарычных драм, у якіх адлюстроўваліся самыя значныя падзеі як айчыннай, так і сусветнай гісторыі. Яны пераклікаюцца з сучаснасцю, адзначаны пошукам новых рамантычна афарбаваных форм (А. Глоба «Сценька Разін», І. Шадрын «Сценька Разін», Ю. Юр'ін «Спалашны зык» і г. д.), пастаўленых на службу рэвалюцыйнай рэчаіснасці (гістарычныя драмы А. Луначарскага «Алівер Кромвель», «Фама Кампанэла», І. Качэргі «Алмазны млыновы камень» і г. д.); і драм, якім уласціва прынцыпова новая якасць — «наватарства зместу, імкненне да экспрэсіўнага рамантыка-завостранага дзеяння, паэтызацыя працы» (І. Дніпроўскі «Любоў і дым»).

Аўтар кнігі, выкарыстоўваючы вялікі фактычны матэрыял, гаворыць аб складанасці працэсу развіцця драматургіі 20—30-ых гадоў, аб існаванні разнастайных форм і стыляў у межах аднаго метада, аб шырыні пошукаў драматургаў-рамантыкаў, аб насычанасці драматургіі 30-х гадоў разнастайнасцю тэм і пастаўленых у п'есах праблем: «гісторыя і чалавек», «лёсы народа і Радзімы» і г. д., аб тым, што ў аснову гэтых п'ес пакладзены эпахальныя падзеі і глыбокія ідэйныя канфлікты, у якіх дзейнічаюць людзі гераічнага характару, моцныя духам (І. Качарга «Жаніцьба Свічкі», М. Куліш «Патэтычная саната», В. Вішнеўскі «Аптымістычная трагедыя», Ю. Яноўскі «Дума аб Брытанцы» і г. д.). С. А. Лысенка акцэнтуе ўвагу чытача на тым, што драматургія канца 20—30-х гадоў дала прыклад сапраўднай гармоніі рэалізму і рамантыкі, «якая дапамагае глыбей асвяціць індывідуальныя характары і разам з тым, ажывіць падзеі», без якой «свет здаваўся б аднастайным і халодным». У ліку такіх прыкладаў сплаву рэалізму і рамантыкі названы п'есы М. Пагодзіна «Мой сябар», В. Катаева «Час наперад!», К. Крапівы «Канец дружбы» і многія інш.

Старонка за старонкай вядзе нас кніга не толькі ў свет літаратурных з'яў, але і ў падарожжа ў прасторы. Шырокія гарызонты рускай, беларускай, украінскай драматургіі **адкрываюцца перад** чытачом. Больш таго, у выніку аналізу твораў драматургаў-рамантыкаў аўтар адраджае перад намі суровыя і разам з тым паэтычныя карціны мінулага братніх народаў, любоў і нянавісць, нізасць і душэўную прыгажосць людзей, іх адвагу, мужнасць і барацьбу (Е. Міровіч «Машэка», І. Качэрга «Вяселле Свічкі»). Са старонак кнігі паўстае цудоўны незабыўны час рэвалюцыйных баёў, час першых пяцігодак і магутныя фігуры герояў тых легендарных дзён, людзей мужных, духоўна багатых, тых «у якіх шчодра праяўлялі сябе народная ўдаласць, смелы погляд на свет,... адданасць справе», (В. Вішнеўскі «Аптымістычная трагедыя», А. Карнейчук «Гібель эскадры», М. Пагодзін «Тэмп», «Мой сябар»). Усё гэта, безумоўна, ажыўляе сур'ёзную і складаную размову.

Звяртаючыся да твораў настолькі шырокага кола драматургаў, даследчык у кожным асобным выпадку імкнецца дайсці да тых вытокаў, якія жывілі драматургаў-рамантыкаў, аб'яднаўшы **іх у адно стылявое цячэнне,** да ўсяго таго, што сфарміравала светапогляд і ідэйна-эстэтычную схільнасць аўтараў аналізуемых твораў: гэта вера ў справядлівасць рэвалюцыйнага пераўтварэння грамадства ў імя шчасця чалавека, захапленне прыгожым у ім, заклік да барацьбы за праўду, шчасце, увасабленне ў жыццё ідэалаў сацыялізму і камунізму.

Аўтар кнігі закранае цэлы комплекс актуальных у савецкім літаратуразнаўстве праблем, і нельга не адзначыць, які вялікі аб'ём работы яму давялося зрабіць.

Кніга, у якой аўтар злучыў зоркасць і страсць даследчыка, арыгінальная па кампазіцыі, дынамічная, эмацыянальная па манеры пісьма. Падарожжа ў атмасферу творчага жыцця 20—30-х гадоў значна пашырыць нашы ўяўленні аб гісторыі станаўлення і развіцця рамантычнага стылявога цячэння.

А. ДАРАФЕЕВА,
ст. лабарант кафедры рускай літаратуры.

З НОВЫМ ЗВАННЕМ!

Камітэт па фізічнай культуры і спорту пры Савеце Міністраў СССР за высокія спартыўныя дасягненні прысвоіў званне «Майстар спорту СССР» групе беларускіх спартсменаў. Сярод іх — студэнт эканамічнага факультэта нашага універсітэта **Віктар ПАДОЛЬСКІ**, які выканаў запаветны норматыў у вольнай барацьбе.

ДА ЎВАГІ КУРАТАРАЎ І ПАЛІТІНФАРМАТАРАЎ!

Паведамляецца прыкладная тэматыка палітычных інфармацый і гутарак сярод студэнтаў універсітэта ў кастрычніку 1983 г.

I. ПЫТАННІ ПАЛІТЫЧНАГА ЖЫЦЦЯ

1. Кожнаму па працы — адзін з асноўных прынцыпаў сацыялізму (Аб паслядоўным і строгім правядзенні ў жыццё прынцыпу аплаты працы па яе колькасці і якасці, аб поўным выкарыстанні ў гэтых мэтах правоў, прадастаўленых вытворчым калектывам).

Матэрыял публікуе «Советская Белоруссия», гл. таксама «Правду» за 9 і 11 верасня 1983 г.

2. Канстытуцыя грамадства развітога сацыялізму (Аб паглыбленні сацыялістычнай дэмакратыі, развіцці актыўнасці працоўных мас, іх зацікаўленасці ў справах усяго грамадства).

Матэрыял апублікаван у часопісе «Агитатор» № 17 за 1983 г.

3. Сельскай гаспадарцы — інтэнсіўнае развіццё (Да Усесаюзнага дня работнікаў сельскай гаспадаркі — 9 кастрычніка).

Матэрыял публікуе «Сельская газета».

II. ПЫТАННІ ЭКАНАМІЧНАГА ЖЫЦЦЯ

4. Аўтатранспарт: як мы яго выкарыстоўваем! (Аб шляхах павышэння эфектыўнасці выкарыстання на прадпрыемстве, у арганізацыі, калгасе, саўгасе грузавога транспарту).

Матэрыялы публікуе «Советская Белоруссия».

III. ПЫТАННІ КУЛЬТУРЫ І КАМУНІСТЫЧНАГА ВЫХАВАННЯ

5. Ленінскі камсамол— верны памочнік партыі ў выхаванні моладзі (Да 65-й гадавіны з дня нараджэння камсамола).

Матэрыял публікуюць усе газеты.

6. Ідэйную перакананасць — са школьных гадоў (Аб павышэнні адказнасці настаўніка, сям'і і ўсёй грамадскасці за фарміраванне ў падрастаючага пакалення высокіх грамадзянскіх якасцей, за выхаванне прывычкі і любві да працы).

Матэрыял публікуе «Настаўніцкая газета».

IV. ПЫТАННІ МІЖНАРОДНАГА ЖЫЦЦЯ І ПАЛІТЫЧНАГА ВЫКРЫЦЦЯ ІМПЕРЫЯЛІЗМУ

7. Мадрыдская сустрэча — вынікі, вывады.

Матэрыял публікуе «Звязда», гл. таксама «Правду» за 19 верасня 1983 г.

8. Імперыялістычны разбой (Аб нарошчванні ўзброенага ўмяшання імперыялізму ЗША ў справы краін і народаў).

Матэрыял апублікаван у часопісе «Новое время», № 38 за 1983 год.

9. Палітычная карупцыя — неад'емная рыса буржуазнага грамадства.

Матэрыял апублікаван у часопісе «Международная жизнь», № 8 за 1983 год.

10. Капіталізм без прыкрас: трагедыя «забытага пакалення» (Аб нягодах, бязвыхаднай галечы і адчаі састарэлых у ЗША і іншых капіталістычных краінах).

Матэрыял апублікаван у часопісе «Агитатор», № 17 за 1983 г.

Наш медыцынскі лекторый

НЕБЯСПЕЧНЫЯ ХВАРОБЫ

Настрой, працаздольнасць чалавека ў многім залежаць ад стану яго здароўя. Таму трэба пастаянна памятаць: лепш за ўсё папярэдзіць хваробу, чым яе лячыць. А што трэба, каб заўсёды адчуваць сябе бадзёрым, поўным сіл і энергіі? Не ігнараваць парады ўрача, які імкнецца засцерагчы чалавека ад розных захворванняў. Дзве такія парады аб прафілактыцы хваробы Боткіна і слупняку.

Крыніцай і рэзервуарам інфекцыі з'яўляецца толькі чалавек. Заражэнне адбываецца ад хворых клінічна выражанымі і сцёртымі формамі (безжаўтушнымі), а таксама ад асоб, якія перанеслі ў мінулым захворванне і з'яўляюцца здаровымі вірусанасіцелямі на працягу доўгага часу. У хворых інфекцыйным гепатытам вірус утрымліваецца ў крыві і выдзяляецца ў знешняе асяроддзе. Найбольш высокая канцэнтрацыя віруса наглядаецца ў пераджаўтушным перыядзе і ў першыя дні жаўтухі. Асноўны механізм перадачы інфекцыі — праз рот, куды вірусы трапляюць у асноўным з брудных рук. Заражэнне можа адбыцца таксама праз ваду, прадукты і ў час бытавых зносін. У сувязі з тым, што вірус утрымліваецца ў крыві, магчыма заражэнне і праз кроў.

Пры спрыяльным цячэнні арганізм выслабаняецца ад віруса і фарміруе імунітэт — неўспрыймальнасць да данай хваробы.

Інкубацыйны перыяд, г. зн. час ад моманту заражэння да з'яўлення першых клінічных праяўленняў, цягнецца звычайна ад 15 да 45 дзён, часцей— 20—30 дзён.

Захворванне працякае ў трох формах: жаўтушнай, безжаўтушнай і субклінічнай (без клінічных праяўленняў). Пачынаецца яна паступова, з пераджаўтушнага перыяду, які працягваецца 1—2 тыдні. Апетыт становіцца дрэнным, з'яўляюцца моташнасць, рвота, тупыя болі ў вобласці печані і ў падстраўнікавай вобласці, магчыма павышэнне тэмпературы цела. Могуць з'явіцца болі ў суставах, касцях і мышцах. Зніжаецца працаздольнасць, з'яўляюцца слабасць, галаўны боль, парушэнне сну, раздражальнасць. Іншы раз захворванне пачынаецца адразу з жаўтухі, без выражанага пераджаўтушнага перыяду. Пачатак жаўтухі іншы раз характарызуецца паляпшэннем самаадчування хворага. Жаўтуха нарастае паступова, спачатку яна праяўляецца на склерах вачэй, мяккім і цвёрдым паднябенні, затым жаўцее ўся скура. Часцей за ўсё павялічваецца печань.

Лячэнне гэтага захворвання праводзіцца толькі ў бальніцы. Яго асновай з'яўляецца рэжым і правільнае харчаванне. Незалежна ад цяжкасці захворвання хвораму неабходна знаходзіцца ў ложку. Тым больш, што прафілактыка захворвання прадугледжвае ізаляцыю хворага. Неабходна правесці дызінфекцыю ў памяшканні, дзе знаходзіўся хворы, а потым на працягу 45 дзён назіраць за ўсімі, хто меў з ім кантакт.

Дакладнае і старраннае выкананне санітарна-гігіенічнага рэжыму— мыццё рук перад ядой, карыстанне асобным посудам і бялізнай, піццё гатаванай вады і гатаванага малака — засцеражэ вас ад заражэння небяспечным захворваннем.

А. БАБУШКІНА,
урач-інфекцыяніст паліклінікі № 6.

* * *

Слупняк — захворванне, якое ўзнікае ў выніку забруджвання ран зямлёй. Сваю назву ён атрымаў ад слова «слуп», таму, што гэта захворванне працякае з цяжкімі сутаргамі ўсіх мышцаў. Яны ў выніку сутарг становяцца цвёрдымі як дошка. Слупняк — захворванне вельмі цяжкае, нялёгка паддаецца лячэнню, дае вялікую смяротнасць.

Узбуджальнікам хваробы з'яўляецца мікроб — слупняковая палачка, якая жыве ў няшкодным стане ў кішэчніку чалавека і жывёлін. Трапляючы ў навакольнае асяроддзе, слупняковая палачка хутка гіне, але ў працэсе свайго жыцця яна выдзяляе вялікую колькасць спор, якія вельмі ўстойлівыя да высыхання, замарожвання, **да ўздзеяння сонечных промняў**. Практычна спорамі слупняку бывае заражана глеба.

Калі раны забруджваюцца зямлёй, то разам з ёй у іх трапляюць споры слупняку, з якіх хутка вырастае слупняковая палачка. Яна ж выдзяляе слупняковы таксін, які па нярвовых ствалах трапляе ў спінны і галаўны мозг, пашкоджвае яго.

У хворага праз некалькі дзён пасля ранення з'яўляюцца сутаргі жавальных мышц, а потым і ўсяго цела. Мышцы хворага напружваюцца, робяцца дзябёлымі як дошка, цела выгінаецца дугой.

Сутаргі дыяфрагмы выклікаюць спыненне дыхання, а пры зацягнутай сутарзе — можа наступіць смерць.

Лечаць гэта захворванне працiслупняковай сывараткай вялікімі дозамі. Але, на жаль, не заўсёды паспяхова.

Папярэдзіць слупняк можна і неабходна. Для гэтага пасля ўсялякага ранення і апёку трэба звярнуцца да ўрача, які назначыць не толькі перавязванне, **а і ўвядзенне працiслупняковай** сывараткі, папярэджваючай развіццё слупняку.

І. ТРУСАЎ,
урач-хірург паліклінікі № 6, член таварыства Чырвонага Крыжа.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

«Гомельский университет» — орган парткома, ректората, комитета ЛКСМБ и профкомов Гомельского государственного университета (на белорусском языке), Гомельская фабрыка «Палесдрук» Дзяржкамітэта БССР па справах выдавецтваў, паліграфіі і кніжнага гандлю. Гомель, Савецкая, 1. Аб'ём — 1 друк. аркуш. Тыраж 2000 экз.
Наш адрас: вул. Савецкая, 104, п. 3-11, т. 56-16-52.

АЗ 50602

Заказ 3431